

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο Απριλίου 2023

Επισκόπηση Οικονομικών Ειδήσεων της Δημοκρατίας του Τατζικιστάν

Embassy of the Hellenic Republic / Economic & Commercial Office:

Leontievsky per. 4 – 123009 Moscow

Tel.: + 7 495 539 29 70 Fax: + 7 495 539 29 74

E-mail: ecocom-moscow@mfa.gr Website: agora.mfa.gr

Συναλλαγματική ισοτιμία € / Σομονί

1 ευρώ = 11,98 σομονί (30.04.2023)

Εξέλιξη της ισοτιμίας ευρώ / σομονί στο διάστημα 01.04.2023 – 30.04.2023:

Πηγή: <https://nbt.tj/ru/kurs/kurs.php/>

Συνοπτική οικονομική ενημέρωση

Μακροοικονομικοί δείκτες

Πληθωρισμός Μαρτίου	0,9%
Ετήσιος πληθωρισμός	3,6%
Νομισματική βάση, δις σομονί (Μάρτιος)	35.3
Μεσοπρόθεσμος στόχος πληθωρισμού	6% (±2%)

Εσωτερική αγορά

- **Η Εθνική Τράπεζα Τατζικιστάν (Κεντρική) μείωσε το επιτόκιο αναχρηματοδότησης στο 10%**
Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής της Εθνικής Τράπεζας του Τατζικιστάν (NBT) στην τακτική της συνεδρίαση αποφάσισε να μειώσει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 1 π.μ. από την 1^η Μαΐου 2023 και το όρισε στο 10% ετησίως.
Η απόφαση ελήφθη λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις εσωτερικών και εξωτερικών κινδύνων στην οικονομία. Παράλληλα, ελήφθησαν υπόψη θετικές εκτιμήσεις και προβλέψεις έγκυρων διεθνών οργανισμών για μείωση των πληθωριστικών κινδύνων και της παρατηρούμενης πτωτικής τάσης στις παγκόσμιες τιμές των αγαθών και τροφίμων.
Πηγή: <https://avesta.tj/2023/04/30/natsbank-tadzhikistana-snizil-stavku-refinansirovaniya-do-10-godovyh/>
- **Εισπράξεις κρατικού προϋπολογισμού άνω των προγραμματισμένων**
Ο συνολικός όγκος του κρατικού προϋπολογισμού του Τατζικιστάν το α' τρίμηνο του τρέχοντος έτους ανήλθε σε πάνω από 9,5 δις σομονί (λίγο περισσότερα από 870 εκατ. \$ ΗΠΑ), που είναι 5,7% περισσότερο από το αναθεωρημένο σχέδιο, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών. Τα προγραμματισμένα έσοδα σε χρηματικούς όρους υπερεκπληρώθηκαν κατά 520 εκατ. σομονί (48 εκατ. \$ ΗΠΑ). Οι φόροι παραμένουν η κύρια πηγή εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, καθώς αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 60% των εσόδων.

Το 2022, ο κρατικός προϋπολογισμός της χώρας είχε εισπράξεις 15,4 δις σομονί (1,5 δις \$ ΗΠΑ) από εσωτερικούς φόρους και άλλες υποχρεωτικές πληρωμές, που είναι 537 εκατ. σομονί (52 εκατ. \$ ΗΠΑ) περισσότερα από το αναθεωρημένο σχέδιο. Το μερίδιο των φορολογικών εσόδων (συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών τελών) στο μέρος των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού του Τατζικιστάν κυμαίνεται από 65 έως 70% ετησίως.

Σύμφωνα με τη Φορολογική Επιτροπή της χώρας, τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού από την εσωτερική φορολογία θα μπορούσαν να ήταν 25% υψηλότερα το 2022, καθώς δεν εισπράχθηκαν λόγω διαφόρων φορολογικών ελαφρύνσεων πληρωμές ύψους 3,8 δις σομονί (πάνω από 370 εκατ. \$ ΗΠΑ).

Η τάση τακτικής υπερεκτέλεσης του προϋπολογισμού συνεχίστηκε σε μηνιαία βάση από τον Ιανουάριο του 2022, όταν τέθηκε σε ισχύ η νέα έκδοση του Φορολογικού Κώδικα.

Μειώθηκαν οι συντελεστές σε ορισμένους φόρους. Ο συντελεστής ΦΠΑ, ο οποίος παρέχει πάνω από το 40% των φορολογικών εσόδων στον προϋπολογισμό, μειώθηκε από 18% σε 15%.

Οι οικονομολόγοι της Παγκόσμιας Τράπεζας στην πρόσφατη έκθεσή τους για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας σημείωσαν ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα του Τατζικιστάν το 2022 καλύφθηκε κυρίως από εξωτερική χρηματοδότηση.

Νωρίτερα, τον Ιανουάριο 2023, σε δήλωση εκπροσώπων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ειπώθηκε ότι η εισπραξη φόρων 2022 διευκολύνθηκε από την αύξηση των εσόδων από τον τομέα της εξόρυξης, μετά την «σημαντική αύξηση εξόρυξης και αύξηση του συντελεστή φόρου εισοδήματος για τις μεταλλευτικές εταιρείες».

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230419/gosbyudzhzet-tadzhikistana-prodolzhaet-ispravno-poluchat-bolshe-chem-planirovalos>

➤ **Το Τατζικιστάν θα διαθέσει κεφάλαια για την ανάπτυξη τουρισμού τα επόμενα τέσσερα χρόνια**

Στα επόμενα 4 χρόνια, σχεδιάζεται να διατεθούν 178,67 εκατ. σομονί (πάνω από 16,3 εκατ. \$ ΗΠΑ) για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα στην Δημοκρατία. Τα περισσότερα από αυτά τα κεφάλαια – 92,6 εκατ. σομονί – θα διατεθούν για την ταχεία εκβιομηχάνιση του τουριστικού τομέα.

Η ταχεία εκβιομηχάνιση περιλαμβάνει την κατασκευή υποδομών, όπως σύγχρονων σανατορίων και ξενοδοχείων, κοντά σε λίμνες και ποταμούς, λαμβάνοντας υπόψη την περιβαλλοντική ασφάλεια, την ανάπτυξη της πολιτισμικής κληρονομιάς κλπ.

Για τους σκοπούς αυτούς, θα διατεθούν άνω των 47 εκατ. σομονί (ο ιδιωτικός τομέας 42,26 εκατ. σομονί, η κυβέρνηση περισσότερα από 5 εκατ. σομονί).

Για την παρουσίαση των τουριστικών πόρων ως εθνικής επωνυμίας και της προώθησης τους διατίθενται 31,53 εκατ. σομονί.

Επιπλέον, τομέις όπως το μάρκετινγκ και η προώθηση τουριστικού προϊόντος μέσω της συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις, η ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών σε τομείς προτεραιότητας του κλάδου, η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του τουρισμού και η βελτίωση του συστήματος διαχείρισης του τουριστικού τομέα θα χρηματοδοτηθούν επίσης.

Για την υλοποίηση του προγράμματος θα χρησιμοποιηθούν τρεις πηγές χρηματοδότησης - τα χρήματα των εταιρών (93,4 εκατ. σομονί), του ιδιωτικού τομέα (49,6 εκατ. σομονί) και του κράτους (35,6 εκατ. σομονί).

Πηγή: <https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230420/tadzhikistan-videlyaet-bolee-178-millionov-somoni-na-razvitiye-turizma-v-blizhaishie-chetire-goda>

➤ **Το Τατζικιστάν δεν είναι πλέον το φτωχότερο μέλος της Ευρασιατικής Τράπεζας**

Το Τατζικιστάν τα τελευταία τρία χρόνια κατάφερε να μειώσει σημαντικά το επίπεδο της φτώχειας, ενώ σε άλλες χώρες-μέλη της Ευρασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης (ΕΤΑ) κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου, ο αριθμός των ατόμων με χαμηλό εισόδημα έχει αυξηθεί σημαντικά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται στη μακροοικονομική επισκόπηση της Ευρασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης, Απριλίου, το ποσοστό φτώχειας στο Τατζικιστάν το 2022 ανήλθε σε 22,5%, που είναι 3,8 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από το 2019, όταν το επίσημο ποσοστό φτώχειας ήταν 26,3%. Δηλαδή, το υπόλοιπο 77,5% του πληθυσμού ζει σε αφθονία.

Εν τω μεταξύ, η δημοσίευση της ΕΤΑ αναφέρει ότι το ποσοστό φτώχειας στην Αρμενία έφτασε το 26,5% στις αρχές του 2022 και το 33,3% στο Κιργιστάν. Πριν από την έναρξη της πανδημίας, το ποσοστό αυτό στην Αρμενία ήταν 23,5% και στο Κιργιστάν 20,1%.

Το ποσοστό φτώχειας σε άλλες χώρες μέλη της Τράπεζας (Ρωσία, Λευκορωσία, Κιργιζία, Καζακστάν, Αρμενία), σύμφωνα με τη δημοσίευση, για το 2021, ήταν ως εξής: στη Λευκορωσία 4,1%, στο Καζακστάν 5,2%, στη Ρωσία 11%.

Το Υπουργείο Εργασίας σημείωσε ότι την 1^η Δεκεμβρίου 2022, ο μέσος μισθός στη Δημοκρατία ανερχόταν σε 1.730,12 σομονί (166,62 \$ ΗΠΑ), αυξημένος κατά 13,4% ή 204,7 σομονί σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2021.

Για σύγκριση, στη «φτωχή» Αρμενία, ο μέσος μισθός στις αρχές του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ήταν πάνω από 235.000 δράμια (605 \$ ΗΠΑ), και στην Κιργιζία περίπου 27.000 σομ (310 \$ ΗΠΑ).

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230411/tadzhikistan-teper-ne-samii-bednii-chlen-evraziiskogo-banka-razvitiya>

- **Η Παγκόσμια Τράπεζα προβλέπει επιβράδυνση της ανάπτυξης της οικονομίας του Τατζικιστάν**
Η Παγκόσμια Τράπεζα προβλέπει επιβράδυνση της ανάπτυξης της οικονομίας του Τατζικιστάν φέτος στο 5%. Το 2022, η οικονομία είχε αναπτυχθεί κατά 8%, βοηθούμενη από ισχυρές εισροές εμβασμάτων άνω του ενός τρίτου του ΑΕΠ, κυρίως από τη Ρωσία, αναφέρει η νέα έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Η έκθεση τονίζει ότι το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης του Τατζικιστάν βασίζεται στην εξόρυξη και εξαγωγή φυσικών πόρων, καθώς και σε σημαντικά εμβάσματα από μετανάστες από τη Ρωσία. Αυτό το μοντέλο έχει εγγενείς ευπάθειες που συνδέονται με την υψηλή εξάρτηση από το εισόδημα των εργαζομένων μεταναστών από μια χώρα, την περιορισμένη εγχώρια παραγωγική βάση και ένα μη διαφοροποιημένο καλάθι εξαγωγών.

Η υψηλή ανάπτυξη της οικονομίας της Δημοκρατίας το 2022, αποδόθηκε στην έντονη ζήτηση εργασίας στη Ρωσία, η οποία, σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ρωσικού ρουβλίου, οδήγησε σε σημαντική εισροή εμβασμάτων. Αυτό το θετικό σοκ ενίσχυσε την κατανάλωση των νοικοκυριών. Μια πρόσφατη έκθεση της Ασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης ανέφερε ότι πάνω από το 50% των νοικοκυριών (περίπου 735.000 άτομα) στο Τατζικιστάν βασίζονται κυρίως σε εμβάσματα. Το 80% των εμβασμάτων στη χώρα προέρχονται από τη Ρωσία, όπου εργάζονται περίπου 1 εκατ. πολίτες της Δημοκρατίας.

Η μετανάστευση αυξήθηκε σημαντικά πέρυσι, αλλά άρχισε να μειώνεται αφού η Ρωσία ανακοίνωσε την επιστράτευση τον Σεπτέμβριο 2022. Το μερίδιο των νοικοκυριών με μετανάστες στην οικογένεια αυξήθηκε από 42% σε 50% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022, αλλά έκτοτε μειώνεται σταθερά.

Οι Αρχές του Τατζικιστάν αρνούνται να παράσχουν στους εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης δεδομένα σχετικά με τις μεταφορές χρημάτων, αν και δεν υπάρχουν νομικοί περιορισμοί σε αυτό, ενώ προηγουμένως, τα μέσα ενημέρωσης του Τατζικιστάν έλαβαν αυτές τις πληροφορίες στον ιστότοπο της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας, η οποία ωστόσο σταμάτησε τη δημοσίευση τέτοιων στοιχείων μετά την έναρξη της ουκρανικής κρίσης.

Το συνολικό ποσό των μεταφορών χρημάτων φυσικών προσώπων από τη Ρωσία στο Τατζικιστάν το 2021 ανήλθε σε 1,8 δις \$ ΗΠΑ, δηλαδή 3,4% περισσότερο από το 2020.

Πάνω από το 76% αυτών των μεταφορών έγιναν από πολίτες του Τατζικιστάν και περίπου το ένα τέταρτο - από Ρώσους πολίτες ή/και άτομα που ζουν στη Ρωσική Ομοσπονδία με άδεια διαμονής.

Στο συνολικό ποσό αυτών των κεφαλαίων, το 94,3% ήταν ρούβλια, το 5,6% ήταν δολάρια ΗΠΑ και το 0,1% ήταν ευρώ.

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230410/vb-predrekaet-zamedlenie-rosta-ekonomiki-tadzhikistana-iz-za-sokratsheniya-denezhnih-perevodov>

Εξωτερική Αγορά

- **Ο εμπορικός κύκλος εργασιών μεταξύ Τατζικιστάν και Ρωσίας το 2022 αυξήθηκε κατά 18,3%**
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του 2022, της Ομοσπονδιακής Τελωνειακής Υπηρεσίας της Ρωσίας, το διμερές εμπόριο μεταξύ των χωρών αυξήθηκε κατά 18,3% σε σύγκριση με το 2021 και ανήλθε σε 1,4 δις \$ ΗΠΑ. Ο όγκος των εξαγωγών ανήλθε σε 1,3 δις \$ ΗΠΑ με αύξηση 19,7%, των εισαγωγών σε 103,3 εκατ. \$ ΗΠΑ με αύξηση 3,7%. Ένα σημαντικό μερίδιο των ρωσικών εξαγωγών -περίπου 23% - αποτελούν προϊόντα μη ενεργειακού τομέα.
Οι χώρες αναζητούν ευκαιρίες για υλοποίηση κοινών έργων σε τομείς όπως η μεταλλουργία, οι κατασκευές, η γεωργία, η ελαφριά βιομηχανία, ο τομέας εξόρυξης, η ψηφιοποίηση και η τεχνολογία πληροφοριών.
Υπάρχουν πολλά υποσχόμενα σημεία για συνεργασία στον τομέα της επενδυτικής συνεργασίας και της βιομηχανικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των ελεύθερων οικονομικών ζωνών.
Πηγή: <https://avesta.tj/2023/04/13/tovarooborot-tadzhikistana-i-rtf-v-2022-godu-vyros-na-18-3-i-sostavil-1-4-mlrd/>
- **Το Τατζικιστάν και το Ηνωμένο Βασίλειο υπέγραψαν συμβόλαια αξίας άνω των \$370 εκατ.**
23 Συμφωνίες υπεγράφησαν μεταξύ Τατζικιστάν και ΗΒ στο πλαίσιο του Επενδυτικού Φόρουμ, που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο στις 28-29 Μαρτίου, σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών του Τατζικιστάν.
Η συνολική αξία των υπογεγραμμένων κειμένων ανήλθε σε πάνω από 370 εκατ. \$ ΗΠΑ.
Σημειώνεται ότι ένα τέτοιο φόρουμ στην ιστορία των διμερών σχέσεων μεταξύ Τατζικιστάν και Ηνωμένου Βασιλείου πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά. Σε αυτό συμμετείχαν περισσότεροι από 250 επικεφαλής και εκπρόσωποι υπουργείων και υπηρεσιών της χώρας, επιχειρηματίες και επενδυτές των δύο χωρών.
Στο Φόρουμ παρουσιάστηκαν ευκαιρίες ενίσχυσης και ανάπτυξης της οικονομικής και επενδυτικής συνεργασίας μέσω της δημιουργίας ανοιχτού διαλόγου. Πραγματοποιήθηκαν διμερείς συναντήσεις επίσημων αντιπροσωπειών και επιχειρηματιών σε μορφή B2B και B2G.
<https://mfa.tj/ru/main/view/12399/v-londone-sostoyalsya-investitsionnyi-forum-tadzhikistana>
- **Οι εξαγωγές του Βόρειου Τατζικιστάν έφτασαν τα 701 εκατ. \$ ΗΠΑ**
Το α' τρίμηνο 2023, η περιοχή Sughd εξήγαγε σε ξένες χώρες αγαθά αξίας 701,6 εκατ. \$ ΗΠΑ. Έτσι, το μερίδιο της περιοχής Sughd στο συνολικό όγκο εμπορίου της χώρας έφτασε περίπου το 44%.
Ο κύκλος εργασιών εξωτερικού εμπορίου του Τατζικιστάν τον Ιανουάριο-Μάρτιο του τρέχοντος έτους ανήλθε σε περίπου 1,6 δις \$ ΗΠΑ, δηλαδή 5,8% (98 εκατ. \$ ΗΠΑ) λιγότερο από την ίδια περίοδο του 2022.
Το Τατζικιστάν το α' τρίμηνο τ.ε. είχε εμπορικές σχέσεις με 98 χώρες του κόσμου. Οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της Δημοκρατίας ήταν η Ρωσία (23,7% κυρίως με το Ταταρσταν), η Κίνα (20,8%) και το Καζακστάν (19,6%).
Εν τω μεταξύ, τους πρώτους 3 μήνες του έτους, 98,96 εκατ. \$ ΗΠΑ ξένων και εγχώριων επενδύσεων προσελκύστηκαν στην οικονομία της περιφέρειας Sughd (6,2% περισσότερες από το α' τρίμηνο του 2022). Διευκρινίζεται ότι από το ποσό αυτό, τα 80,96 εκατ. \$ ΗΠΑ είναι ξένο κεφάλαιο και τα υπόλοιπα 18,0 εκατ. \$ ΗΠΑ είναι εγχώρια, και κατευθύνονται σε διάφορους τομείς της οικονομίας της περιοχής.

Επίσης, για τρεις μήνες, ο όγκος της βιομηχανικής παραγωγής στην περιοχή Sughd έφτασε τα 5,89 δις σομονί, και σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο ρυθμός ανάπτυξης, λαμβανομένου υπόψη του δείκτη τιμών, ήταν 110,1%.

Από την αρχή του έτους στην περιοχή έχουν ξεκινήσει τις εργασίες 35 νέες επιχειρήσεις και καταστήματα, με 286 νέες θέσεις εργασίας. Οι αγροτικοί παραγωγοί της περιοχής παρήγαγαν προϊόντα ύψους 1047,4 εκατ. σομονί, με ρυθμούς ανάπτυξης σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο 107,3%. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο όγκος της κτηνοτροφικής παραγωγής ανήλθε σε 1021,9 εκατ. σομονί (+105,0%), η φυτική παραγωγή σε 25,5 εκατ. σομονί (αύξηση κατά 9,6 φορές).

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230419/sever-tadzhikistana-natorgoval-so-stranami-mira-na-summu-7016-milliona>

➤ **Επιχειρηματική συνεργασία με την Κίνα**

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο του Τατζικιστάν σε συνεργασία με το Βιομηχανικό και Κατασκευαστικό Σώμα της Xinjiang διοργάνωσε συνάντηση εκπροσώπων επιχειρήσεων από το Τατζικιστάν και την Κίνα, μετά από ένα διάλειμμα τριών ετών λόγω του κορωνοϊού.

Σημειώνεται ότι πρόσφατα η Κίνα έγινε ένας από τους κύριους επενδυτές στο Τατζικιστάν, και ότι υπάρχουν προοπτικές συνεργασίας στους τομείς της γεωργίας, του εμπορίου, των επενδύσεων, του τουρισμού και των κατασκευών.

Υπεγράφησαν το Μνημόνιο για τη δημιουργία εμπορικών σχέσεων οικονομικής εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής Προώθησης Διεθνούς Εμπορίου του Βιομηχανικού και Κατασκευαστικού Σώματος της Xinjiang και του ΕΒΕ του Τατζικιστάν, και η Συμφωνία μεταξύ της Xinjiang Tianye Drip Irrigation Company JSC και του Agribusiness Association του Τατζικιστάν.

Οι πρώτες κινεζικές επενδύσεις εισήλθαν στην οικονομία της Δημοκρατίας το 2007 και η σημαντική ανάπτυξη τους ξεκίνησε το 2011 μετά τη διευθέτηση εδαφικών ζητημάτων μεταξύ των δύο χωρών.

Το 2020, η ροή κινεζικών κεφαλαίων προς το Τατζικιστάν μειώθηκε στο μισό λόγω της πανδημίας Covid-19, αλλά το 2021 ανέκαμψε σχεδόν σε επίπεδα πριν την πανδημία.

Σύμφωνα με την Κρατική Επιτροπή Επενδύσεων της Δημοκρατίας του Ταταρστάν, περίπου το 30% των ξένων επενδύσεων στην οικονομία της χώρας την περίοδο 2007-2021 προήλθε από την Κίνα, το συνολικό ύψος των οποίων ανήλθε σε 3,3 δις \$ ΗΠΑ.

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230426/v-dushanbe-biznesmeni-tadzhikistana-i-kitaya-podpisali-dokumenty-o-sotrudnichestve>

➤ **Γνωστές κινεζικές εταιρείες ενδιαφέρονται για τις αγορές του Τατζικιστάν**

Σε συνάντηση της ηγεσίας της Κρατικής Επιτροπής Επενδύσεων και Διαχείρισης Κρατικής Περιουσίας του Τατζικιστάν με εκπροσώπους της Macao Bridge Technology Ltd, της Alibaba και μιας σειράς άλλων κινεζικών εταιρειών συζητήθηκαν ευκαιρίες συνεργασίας σε διάφορους τομείς.

Οι πρώτες κινεζικές επενδύσεις εισήλθαν στην οικονομία της Δημοκρατίας το 2007, ενώ σημαντική ανάπτυξη ξεκίνησε το 2011 μετά τη διευθέτηση των εδαφικών ζητημάτων μεταξύ των δύο χωρών.

Οι κινεζικές εισροές κεφαλαίων μειώθηκαν στο μισό το 2020 λόγω του Covid-19, αλλά ανέκαμψαν σχεδόν σε επίπεδα πανδημίας το επόμενο έτος.

Οι Κινέζοι επενδυτές επένδυσαν σε τομείς και κλάδους της οικονομίας του Τατζικιστάν, όπως οι επικοινωνίες, οι κατασκευές, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι γεωλογικές έρευνες και οι έρευνες εξόρυξης,

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230414/izvestnie-kitaiskie-kompanii-interesuyutsya-rinkami-tadzhikistana>

Ενέργεια-Περιβάλλον

- **Το Τατζικιστάν έχει αυξήσει σημαντικά την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στους γείτονές του**
Το Τατζικιστάν το α' τρίμηνο 2023 εξήγαγε ηλεκτρική ενέργεια αξίας άνω των 8,6 εκατ. \$ ΗΠΑ, που είναι 17,5% περισσότερη από ό,τι την ίδια περίοδο του 2022 (7,3 εκατ. \$ ΗΠΑ), αναφέρει η Στατιστική Υπηρεσία της χώρας.

Το Τατζικιστάν, στο πλαίσιο των συμφωνιών, προμηθεύει ηλεκτρική ενέργεια στο Αφγανιστάν (όλο το χρόνο) και στο Ουζμπεκιστάν μόνο την άνοιξη και το καλοκαίρι (από τον Μάιο έως τον Αύγουστο).

Η σύμβαση για το 2022 με την Da Afghanistan Breshna Sherkat (DABS) προέβλεπε την ημερήσια προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας του Τατζικιστάν σε Αφγανούς καταναλωτές έως 400 MW τον Μάιο-Αύγουστο και 40 MW τον Σεπτέμβριο-Απρίλιο.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κατά την περίοδο του φθινοπώρου-χειμώνα δεν υπάρχει αρκετή ηλεκτρική ενέργεια για εγχώρια κατανάλωση, στο Τατζικιστάν. Οι κάτοικοι σε αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν διακοπές ρεύματος, συνήθως από τις αρχές του φθινοπώρου μέχρι τα τέλη Μαρτίου, και μερικές φορές η διακοπή συνεχίζεται μέχρι και τον Απρίλιο.

Το καλοκαίρι, η Δημοκρατία έχει μεγάλα πλεονάσματα υδάτων και ενέργειας, μέρος των οποίων δεν καταναλώνεται. Σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία, τους πρώτους τρεις μήνες του τρέχοντος έτους, πάνω από 5,4 δις κιλοβατώρες ηλεκτρικής ενέργειας παρήχθησαν στη Δημοκρατία, που είναι 1,6% περισσότερο σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2022.

Περίπου το 88,4% της ηλεκτρικής ενέργειας παρήχθη από υδροηλεκτρικούς σταθμούς, το 11,6% από θερμικούς σταθμούς. Οι ηλιακοί σταθμοί παρήγαγαν μόνο 80 χιλ. κιλοβατώρες σε τρεις μήνες, που είναι το 0,001% της συνολικής παραγωγής.

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230418/tadzhikistan-sutshestvenno-uvelichil-postavku-elektrichestva-sosedyam>

- **Κατασκευή αγωγού φυσικού αερίου «CA–China»**

Ο πρόεδρος του Τατζικιστάν Emomali Rahmon υπέγραψε Διάταγμα για τη θέσπιση ειδικής ποσόστωσης για την προσέλκυση ξένου εργατικού δυναμικού (2.739 εργατών) στη Δημοκρατία, για την υλοποίηση του έργου κατασκευής και λειτουργίας του αγωγού φυσικού αερίου «Κεντρικής Ασίας - Κίνας, γραμμή D» για το 2023.

Το παράρτημα του Διατάγματος διευκρινίζει ότι 2.705 από αυτούς πρέπει να είναι Κινέζοι πολίτες και τα υπόλοιπα 34 άτομα μπορεί να είναι πολίτες άλλων χωρών. Περίπου το 70% της ποσόστωσης προορίζεται για την προσέλκυση τεχνικού προσωπικού και το υπόλοιπο 30% διοικητικού προσωπικού.

Το Διάταγμα αναφέρει ότι οι ποσοστάσεις καθορίζονται σύμφωνα με Συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων της Κίνας και του Τατζικιστάν για συνεργασία στην κατασκευή και λειτουργία του ανωτέρω αγωγού φυσικού αερίου.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Ενέργειας του Τατζικιστάν, το συνολικό μήκος του αγωγού, ο οποίος περιλαμβάνει την προμήθεια φ.α. του Τουρκμενιστάν στην Κίνα, θα είναι 966 χιλιόμετρα. Ο αγωγός θα διέρχεται από το έδαφος του Τουρκμενιστάν, του Ουζμπεκιστάν (205 χλμ.), του Τατζικιστάν (391 χλμ.), της Κιργιζίας (215 χλμ.) και της Κίνας (155 χλμ.).

Η Διακυβερνητική Συμφωνία για την κατασκευή αυτού του αγωγού φ.α. στο έδαφος του Τατζικιστάν υπογράφηκε τον Σεπτέμβριο του 2013. Τον Μάρτιο του 2014, η κινεζική εταιρεία πετρελαίου και φυσικού αερίου CNPC σύναψε συμφωνία με την Tajiktransgaz, βάσει της οποίας

ιδρύθηκε μια μικτή επιχείρηση για την κατασκευή και λειτουργία του αγωγού φ.α. Trans-Tajik Gas Pipeline Company Ltd, με ισόποσα μερίδια των 300 εκατ. \$ ΗΠΑ.

Το έργο προβλέπει την κατασκευή 42 ορεινών σηράγγων συνολικού μήκους 63,3 km και άλλων υποδομών στο Τατζικιστάν. Εντός του Τατζικιστάν, η διαδρομή θα διέρχεται από τις πόλεις Tursunzade και Gissar και τις περιοχές Shahrinav, Rudaki, Vakhdat, Faizabad, Nurabad, Rasht, Τατζικαμπάντ και Lyakhsh μέχρι τα σύνορα με την Κιργιζία.

Αναμένεται ότι μέσω αυτού του αγωγού φυσικού αερίου θα προμηθεύονται ετησίως 25-30 δις κυβικά μέτρα φυσικού αερίου από το Τουρκμενιστάν στην Κίνα. Η υλοποίηση του έργου θα προσελκύσει περισσότερες από 3 δις \$ ΗΠΑ άμεσες κινεζικές επενδύσεις στην οικονομία του Τατζικιστάν.

Εν τω μεταξύ, η κατασκευή της πρώτης σήραγγας (στο έδαφος της συνοικίας Rudaki) ολοκληρώθηκε μόλις το 2020. Και η πανδημία COVID-19 που ξεκίνησε την ίδια χρονιά, προφανώς, επιβράδυνε περαιτέρω την υλοποίηση του έργου.

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230427/tadzhikistan-opredelilsya-s-kolichestvom-inostrannih-rabotnikov-dlya-prokladki-gazoprovoda-tsa-kitai>

➤ **Η Ευρασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης σχεδιάζει να επενδύσει \$600 εκατ. σε έργα ΑΠΕ**

Σύμφωνα με δήλωση του Άλμπρεχτ Κόνραντ, επικεφαλής της Διεύθυνσης Βιώσιμης Ανάπτυξης του οργανισμού, στο Περιφερειακό Φόρουμ για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της UNECE στη Γενεύη (10 Απριλίου), η Τράπεζα μπορεί να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην διαχείριση της ανάπτυξης νέων περιφερειακών ενεργειακών έργων στην περιοχή της Ευρασίας, βοηθώντας στην προσέλκυση μεγάλων ροών κεφαλαίων και στη μετάβαση σε μια πιο πράσινη οικονομία. Σημείωσε ότι οι περιφερειακές αναπτυξιακές τράπεζες έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς την αύξηση της ελκυστικότητας και τη μετέπειτα υλοποίηση μικρομεσαίων ενεργειακών έργων.

Την επόμενη τριετία, η Τράπεζα υλοποιεί το επενδυτικό μέγα έργο «Υδάτινο και Ενεργειακό Σύμπλεγμα Κεντρικής Ασίας», ύψους 400 εκατ. \$ ΗΠΑ.

Το Τατζικιστάν, σύμφωνα με επίσημες πληροφορίες, έχει τεράστιες δυνατότητες για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ). Το υδροηλεκτρικό δυναμικό της χώρας, σύμφωνα με το Υπουργείο Ενέργειας της Δημοκρατίας του Τατζικιστάν, εκτιμάται σε 527 δις kWh ηλεκτρικής ενέργειας, ετησίως, εκ των οποίων μόνο το 4% περίπου αξιοποιείται.

Σύμφωνα με αυτόν τον δείκτη δυναμικότητας ΑΠΕ, το Τατζικιστάν κατέχει την όγδοη θέση στον κόσμο μετά την Κίνα, τη Ρωσία, τις ΗΠΑ, τη Βραζιλία, το Ζαΐρ, την Ινδία και τον Καναδά, ενώ κατατάσσεται πρώτο στην περιοχή της Κεντρικής Ασίας.

Σύμφωνα με την Υδρομετεωρολογική Υπηρεσία της χώρας, η διάρκεια της ηλιοφάνειας στη χώρα είναι 2100-3166 ώρες ετησίως και ο αριθμός των ηλιόλουστων ημερών ετησίως κυμαίνεται από 260 έως 300.

Το αιολικό ενεργειακό δυναμικό της Δημοκρατίας, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ηλεκτρολόγων μηχανικών της χώρας, κυμαίνεται από 30 έως 100 δις kWh ετησίως.

Το Τατζικιστάν μεταξύ των χωρών της Κεντρικής Ασίας έχει το μικρότερο μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς (CHP, TPP), οι οποίοι λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα (φυσικό αέριο, άνθρακας, μαζούτ, τύρφη). Αυτά τα καύσιμα, ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα και έχουν πεπερασμένο χαρακτήρα.

Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, το 2022, στο Τατζικιστάν, παρήχθη ηλεκτρική ενέργεια 21,4 δις kWh (93,1% από υδροηλεκτρικούς σταθμούς -ΥΗΣ-, περίπου 6,9% από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς -ΘΗΣ- και 0,001% από ηλιακή ενέργεια).

Ο όγκος ηλ. ενέργειας 2022 είναι ο υψηλότερος αριθμός για την περίοδο της ανεξαρτησίας της χώρας και ένα σημαντικό επίτευγμα», ανέφερε ο Γ/Πρόεδρος σύμφωνα με την υπηρεσία Τύπου.

Για την εξάλειψη των ελλείψεων στον ενεργειακό τομέα, ο Αρχηγός του κράτους έδωσε εντολή στην ηγεσία του Υπουργείου Ενέργειας και Υδάτινων Πόρων, την ενεργειακή εταιρεία Barki Tojik και την ανώνυμη εταιρεία Ηλεκτρικών Δικτύων Διανομής να διασφαλίσουν την υλοποίηση έργου για τη μείωση των απωλειών ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα.

Στα 30 χρόνια ανεξαρτησίας της Δημοκρατίας, έχουν κατασκευαστεί 287 μεγάλοι και μικροί ΥΗΣ και το 75% της ενεργειακής υποδομής έχει ανακατασκευαστεί.

Για σύγκριση, στο Καζακστάν παρήχθησαν 112,8 δις kWh (94,5% από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς ΘΗΣ), στο Ουζμπεκιστάν 73,4 δις kWh (πάνω από 80% από ΘΗΣ), στο Τουρκμενιστάν 24,7 δις kWh (σχεδόν 100% από ΘΗΣ), στην Κιργιζία 12,8 δις kWh (περίπου 15% από ΘΗΣ).

<https://www.asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20230412/eabr-dast-proektam-po-vozobnovlyaemim-istochnikam-energii-600-millionov-dollarov-v-techenie-3-let>

<https://tass.ru/ekonomika/16873511>

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ / ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Μόσχας, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-moscow@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσης τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>).
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και από ενημέρωση από το οικείο Γραφείο Ευρ. Αντιπροσωπείας. Το Γραφείο ΟΕΥ τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.